

Европейска
комисия

СТАНДАРТЕН ЕВРОБАРОМЕТЪР 102

Обществено мнение в Европейския съюз

Национален доклад: България

Теренна работа: октомври-ноември 2024

Проучването е поискано и координирано от Европейската комисия, Генерална дирекция „Комуникации“.
Този доклад е изготвен за представителството на Европейската комисия в България.

Настоящият документ не отразява гледната точка на Европейската комисия. Тълкуванията и мненията,
съдържащи се в него, са единствено на авторите.

Име на проект	Стандартен Евробарометър 102 Октомври 2024 Национален доклад: България
Лингвистична версия	BG
медия/обем	NA-01-24-034-BG-N
ISBN	978-92-68-21921-8
ISSN	1977-3927
DOI	10.2775/5410786
© Европейски съюз, 2024	https://europa.eu/eurobarometer

Съдържание

Въведение.....	4
Основни наблюдения.....	6
1. Удовлетвореност от живота.....	8
2. Основни проблеми на национално равнище.....	9
3. Основни проблеми на равнище ЕС.....	10
4. Доверие в и имидж на ЕС.....	11
5. Доверие в медиите.....	14
6. Удовлетвореност от функционирането на демокрацията в страната.....	16
7. Привързаност към населено място / страна / ЕС.....	17
8. Войната в Украйна.....	18

Въведение

Проучването Стандартен Евробарометър 102 (есен 2024) е проведено по поръчка на Генерална дирекция „Комуникации“. То има за цел да оцени **мнението на гражданите на ЕС, живеещи в 27-те страни членки, както и на гражданите, живеещи в настоящите и потенциалните страни кандидатки (с изключение на Украйна), както и в Обединеното кралство**¹.

В настоящия доклад подробно са описани резултатите от Стандартен Евробарометър за България, където проучването е проведено между 11-ти октомври и 1-ви ноември.

- **Основни международни събития**

- **Войната в Украйна**

Нестихващата руска военна агресия в Украйна продължава да оказва широко въздействие както върху Европа, така и върху останалия свят. ЕС остава непоколебим в подкрепата си за Украйна – от началото на войната досега ЕС и неговите страни членки са предоставили на Украйна икономическа, хуманитарна и военна подкрепа на стойност над 124 млрд. евро².

Сред важните действия са споразуменията на ЕС за стимулиране на частния сектор в Украйна, предоставянето на временна закрила на украинците, бягащи от войната, и разрешените за плащания в подкрепа на възстановяването, реконструкцията и модернизацията на Украйна³.

- **Кризата в Близкия изток**

Жестоките терористични атаки на Хамас срещу Израел на 7-ми октомври предизвикаха въоръжен конфликт в Газа, който доведе до хуманитарна катастрофа за заложените и цивилните там. На 1-ви октомври 2024 г. израелските военни сили започнаха наземни операции в Ливан срещу Хизбула. Това се случва на фона на нарастваща регионална ескалация и разширяване на конфликта в страни като Ливан, Иран и Сирия⁴.

От 7-ми октомври 2023 г. насам ЕС и неговите държави членки са осигурили финансова хуманитарна помощ в размер на 940,8 млн. евро за окупираните палестински територии⁵. ЕС също така увеличи помощта си за Ливан с 30 милиона евро⁶. Благодарение на операциите на хуманитарния въздушен мост с над 60 полета бяха транспортирани над 3400 тона товари. ЕС стартира подобна операция и за Ливан, като бяха извършени седем полета и доставени над 216 тона жизненоважна помощ.

- **Икономика на ЕС**

Икономическата прогноза от есента на 2024 г.⁷, публикувана през ноември 2024 г., предвижда ръстът на БВП в ЕС през 2024 г. да бъде 0,9%. Прогнозите за ръста на БВП за 2025 г. вече са 1,5% за ЕС. Инфлацията в ЕС се понижи от най-високата си стойност от 9,2% през 2022 г. до 6,4% през 2023 г. Продължавайки тази тенденция, инфлацията се понижи до 2,6% и се очаква да продължи да се понижава до 2,4% през 2025 г.

Пазарът на труда продължава да се представя добре, като нивото на безработица е стабилизирано на ниско равнище – през октомври 2024 г. нивото на безработица в ЕС достигна ново историческо дъно от 5,9%.

- **Събития, свързани с ЕС**

Десетите европейски избори⁸ се проведоха в 27-те държави-членки на ЕС между 6 и 9 юни, като до урните отидоха 50,74% от имащите право на глас, което е най-високата избирателна активност от 1994 г. насам.

На 18 юли 2024 г. Урсула фон дер Лайен беше преизбрана от Европейския парламент за втори мандат като председател на Европейската комисия⁹.

След проучването Евробарометър от пролетта на 2024 г. в няколко европейски държави, а именно Литва, България, Белгия, Франция, Австрия, но също и в Грузия и Молдова, се провеждат избори и референдуми, белязани от политическа нестабилност, оспорвани резултати и смени в политическото лидерство¹⁰.

Лятото на 2024 г. беше най-горещото, регистрирано в Европа, като средната температура на приземния въздух е била с 1,54°C по-висока от базовата стойност за периода 1991-2020 г., надминавайки предишния рекорд, регистриран през 2022 г.

¹ Някои въпроси бяха зададени и в 11 други държави или територии между 10 октомври и 5 ноември: Албания, Босна и Херцеговина, Кипърската турска общност в частта от страната, която не се контролира от правителството на Република Кипър, Косово (това наименование не засяга позициите относно статута и е в съответствие с Резолюция 1244/99 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимостта на Косово), Грузия, Молдова, Черна гора, Северна Македония, Сърбия, Турция и Обединеното кралство.

² [Помощ от ЕС за Украйна - Европейска комисия](#)

³ [Хронология - Отговор на ЕС на агресивната война на Русия срещу Украйна - Consilium](#)

⁴ [8-ми октомври 2024 г.: Израел нанася удари по Ливан и Газа, война с Хамас и Хизбула | CNN](#)

⁵ [Хуманитарна подкрепа на ЕС за палестинците - Consilium](#)

⁶ [ЕС увеличава хуманитарната помощ за Ливан](#)

⁷ [Икономическа прогноза за есента на 2024 г.: Постепенно възстановяване в неблагоприятна среда - Европейска комисия](#)

⁸ [Публикации - Фондация „Робер Шуман“](#)

⁹ [Председателят фон дер Лайен за следващия Колегиум на комисарите](#)

¹⁰ [Публикации - Фондация „Робер Шуман“](#)

- **Събития в България след проучването от есента на 2023 г.**

От есента на 2023 г. България продължава да се намира в състояние на политическа нестабилност. Паралелно с европейките избори през юни се проведеха и избори за народни представители, на които бе отчетена най-ниската избирателна активност от началото на демократичните промени в страната. Новоизбраното народно събрание не успя да излъчи редовно правителство, което наложи провеждането на седми по ред предсрочни парламентарни избори през октомври 2024 г. Към настоящия момент перспективата за съставяне на редовен кабинет остава неясна.

На 31 март България стана член на Шенгенското пространство по въздух и вода. Оттеглянето на вето върху пълноправното членство на България през ноември проправя пътя за присъединяването на страната към Шенгенското пространство и по суша.

Основни наблюдения

Удовлетвореност от живота

- Две трети от българите декларират, че са доволни от живота, който водят, като по този показател България бележи малък ръст спрямо пролетта на 2023 г. и достига исторически връх в рамките на последните две десетилетия (66%, +1). Въпреки тази положителна тенденция в сравнителен план България се различава отчетливо – на средноевропейско равнище степента на удовлетвореност от живота е значително по-висока (86%, =). По този показател страната заема предпоследно място в ЕС преди Гърция (62%).
- Една от най-отчетливите разлики между България и ЕС се наблюдава по отношение на въпроса за изменението на климата – гражданите на Съюза близо два пъти по-често от българите определят този проблем като най-важният на европейско равнище (България – 7%, ЕС – 15%).
- В сравнение с европейските си съграждани, българите са в по-малка степен притеснени за редица икономически проблеми в ЕС като икономическата ситуация в общ план, инфлацията и състоянието на публичните финанси на страните членки.

Основни проблеми на национално равнище

- Основните проблеми, пред които българите считат, че страната е изправена са инфлацията (46%), както и ситуацията в икономически (28%) и международен план (18%). Европейските граждани също определят тези проблеми като приоритетни на национално равнище, но обществените притеснения по тези теми в България са по-силно изразени, отколкото на средноевропейско ниво.
- Отчитат се различия между нагласите в България и ЕС по отношение на имиграцията, жилищната политика и изменението на климата. Гражданите на Съюза разглеждат тези проблеми като едни от най-важните за страните им, докато българите е по-малко вероятно да определят тези теми като такива.

Основни проблеми на равнище ЕС

- Макар да не нареждат имиграцията сред основните проблеми на национално равнище, българите считат, че тя е най-важният проблем, пред който ЕС е изправен (България – 32%; ЕС – 28%). Гражданите на ЕС най-често определят войната в Украйна като централният проблем за Съюза – тема, която българите подреждат като втора по важност. Въпреки различията в приоритетите, конфликтът в Украйна буди притеснение у българите и гражданите на ЕС в еднаква степен (България – 31%, ЕС – 31%). На трето място както в България, така и на равнище ЕС, се наражда проблемът с международната ситуация (България – 24%, ЕС – 22%).

Доверие в и имидж на ЕС

- Повече от половината българи се доверяват на ЕС – това поставя страната малко над средноевропейското равнище по този показател (България – 53%; ЕС – 51%). Приблизително същият е и делът на българите, които поддържат положителна представа за ЕС, като тук разликата между България и средната стойност за Съюза е по-отчетлива (България – 52%; ЕС – 44%).
- Според малко под две трети от българите основният положителен резултат от ЕС е свободното движение на хора, стоки и услуги, като този дял поставя страната отчетливо над средноевропейските равнища по този показател (България – 61%; ЕС – 51%). Одобрението за този централен принцип на ЕС намира израз и в широката подкрепа за свободното движение на гражданите на ЕС, които могат да живеят, работят, учат и правят бизнес навсякъде в ЕС (България – 85%; ЕС – 84%).

В България се отчита поляризация на общественото мнение за еврозоната – еднакъв брой българи (46%) застават от двете страни на дебата. Въпреки, че нагласите в България се различават в значителна степен от тези на средноевропейско равнище, подкрепата за еврозоната сред българите бележи осезаем ръст спрямо пролетта на 2024 г. (България – 46%, +9; ЕС – 74%, +4).

Доверие в медиите

- Делът на българите, които се доверяват на информацията в националните медии, бележи значителен ръст. Над две трети от респондентите са съгласни, че информацията, която националните медии предоставят, заслужава доверие – по този показател динамиката на общественото мнение в България е сходна с тази в ЕС (България – 68%, +14; ЕС – 69%, +9). Същевременно българите поддържат по-отрицателни нагласи по отношение на плурализма и независимостта на националните медии, в сравнение с европейските си съграждани.
- Телевизията е медията, която се ползва с най-високо доверие сред българските граждани (66%). Тя е и основният източник на новини за европейски политически въпроси (63%) наред с интернет (76%).

Удовлетвореност от функционирането на демокрацията в страната

- Отчита се малък спад в удовлетвореността от начина, по който демокрацията функционира на национално равнище, както сред българите, така и сред гражданите на Съюза. Докато българите е по-вероятно да оценяват положително състоянието на демокрацията в ЕС, в сравнение с европейските си съграждани, удовлетвореността им от демокрацията в страната е под средните равнища в Съюза (България – 44%; -1; ЕС – 55%, -3).

Привързаност към населено място / страна / ЕС

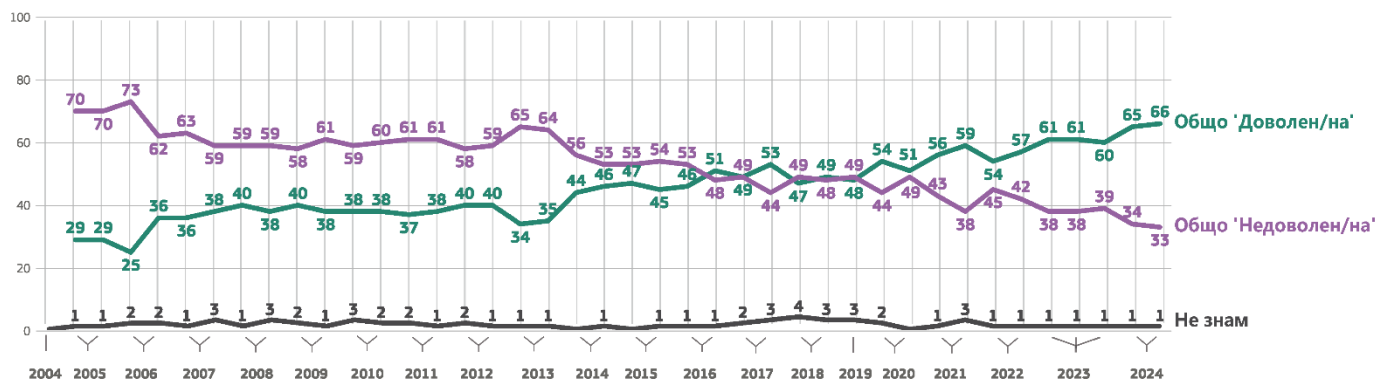
- Огромното мнозинство от българите (93%) декларират привързаност към населено си място, което ги поставя малко над средноевропейското равнище (89%). Сходна е и тенденцията по отношение на усещането за привързаност към собствената страна (България – 94%; ЕС – 92%). Същевременно, въпреки че се отчита известен ръст на дела на българите, които декларират привързаност към ЕС, той остава по-нисък от средния в Съюза (България – 59%, +2; ЕС – 63%, +2).

Войната в Украйна

- Приблизително половината българи възприемат руската инвазия в Украйна като заплаха за сигурността както на България (49%), така и на ЕС (51%). Въпреки че в България подкрепата за финансиране на покупката и доставката на военна техника за Украйна е сред най-ниските в ЕС (26%), значително мнозинство от българите се обявява в подкрепа на предоставянето на хуманитарна подкрепа на хората, засегнати от войната (75%).
- Мнозинството българи споделят мнението, че ЕС трябва да подсили и капацитета си за производство на военно оборудване (България – 54; ЕС – 69%), както и да харчи повече пари за отбрана (България – 50; ЕС – 64%). Макар и в по-малка степен в сравнение с европейките си съграждани, българите преобладаващо подкрепят задълбочаването на европейската интеграция в областта на сигурността – повече от две трети от гражданите споделят, че трябва да се засили както сътрудничеството по въпросите на отбраната на ниво ЕС (България – 67; ЕС – 78%), така и координацията за закупуването на военно оборудване от страните членки (България – 69; ЕС – 79%).

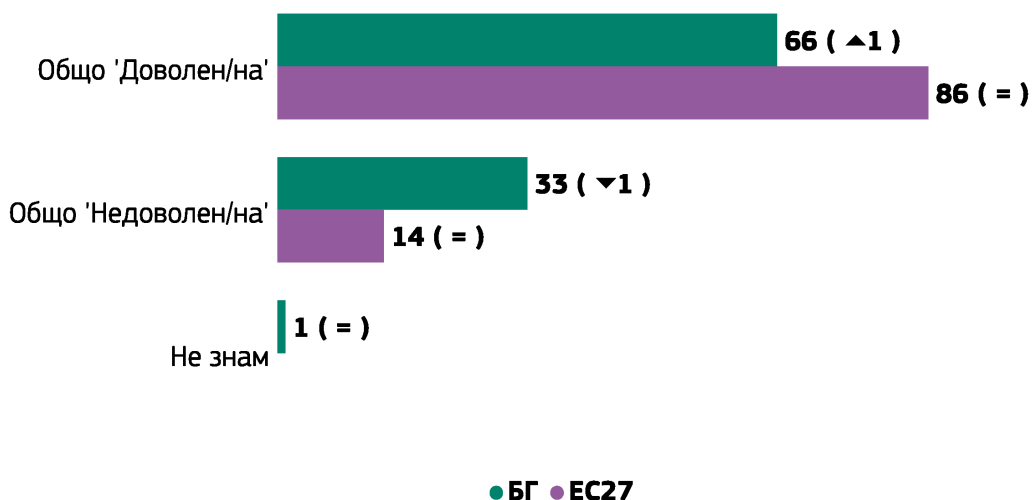
1. Удовлетвореност от живота

D70 Като цяло, дали сте много доволен/на, сравнително доволен/на, не много доволен/на или изцяло недоволен/на от живота, който водите? (% - BG)

ST102 Окт/Ное 2024

D70. Като цяло, дали сте много доволен/на, сравнително доволен/на, не много доволен/на или изцяло недоволен/на от живота, който водите? (%)

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Апр/Май 2024)

ST102 Окт/Ное 2024

2. Основни проблеми на национално равнище

QA3. Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена (НАШАТА СТРАНА) в момента? МАКСИМУМ 2 ОТГОВОРА (%)

3. Основни проблеми на равнище ЕС

QA5. Кои, според Вас, са двата най-важни проблема, пред които е изправен ЕС в момента? МАКСИМУМ 2 ОТГОВОРА (%)

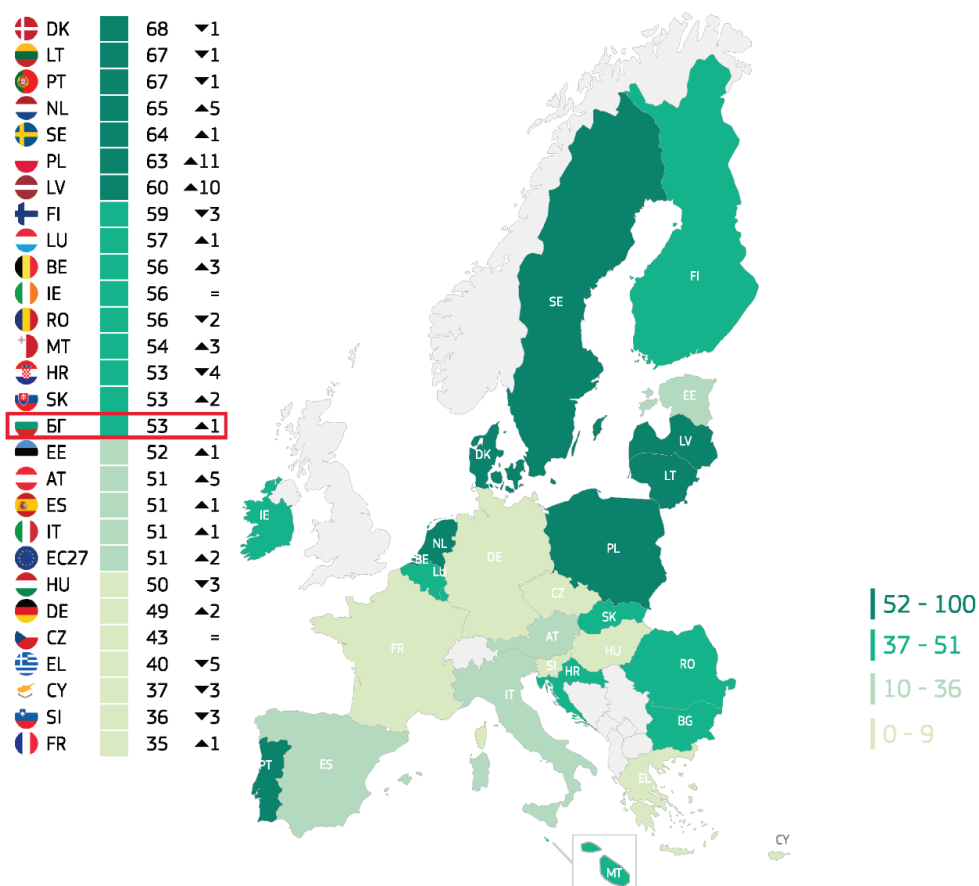

ST102 Окт/Ное 2024

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Апр/Май 2024)

4. Доверие в и имидж на ЕС

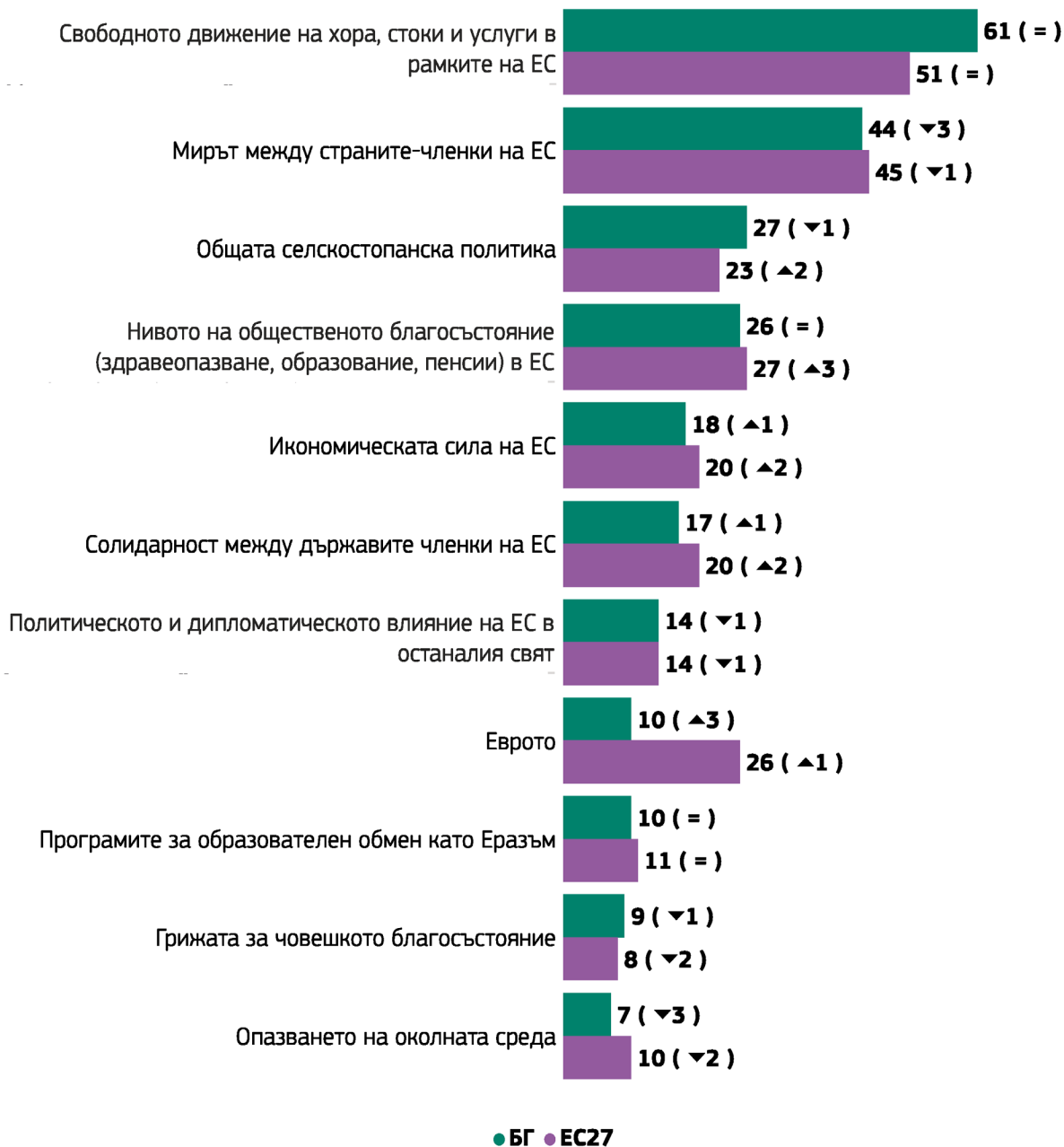
QA6.8. Доколко имате доверие на определени институции? Моля, кажете за всяка от следните институции, дали сте склонен/на да ѝ се доверите или не сте склонен/на да ѝ се доверите.: Европейският съюз (%)

	EC27	БГ
Склонен/на съм да се доверя	51 ▲2	53 ▲1
Не съм склонен/на да се доверя	43 ▲1	37 ▲3
Не знам	6 ▼3	10 ▼4

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Apr/Май 2024)

Q3ab. Според Вас, кой от изброените е най-положителният резултат на ЕС? На първо място? А други? (%)

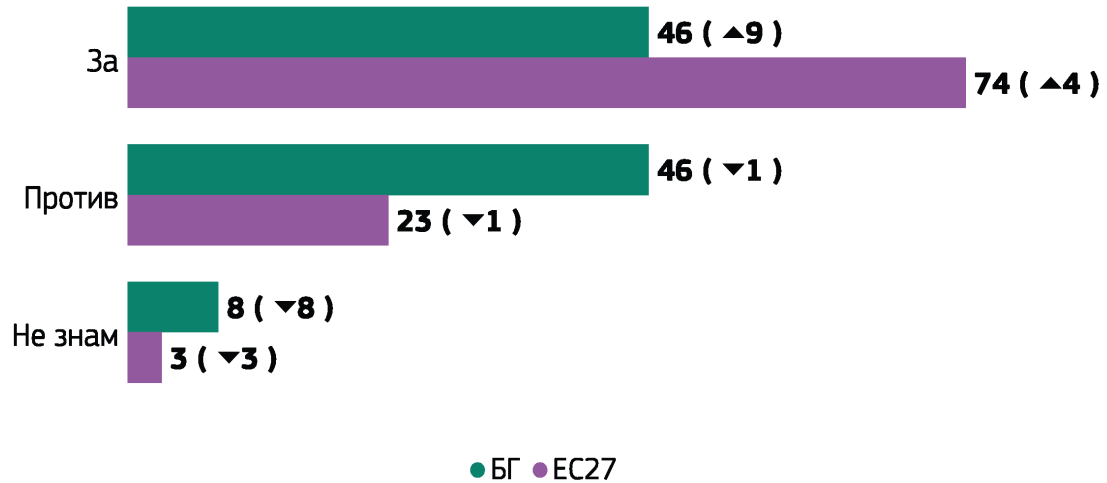

ST102 Окт/Ное 2024

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Апр/Май 2024)

QB1. Какво е Вашето мнение за всяко от следните твърдения? За всяко от тях, моля кажете, дали сте за или против него. (%)

Европейски икономически и паричен съюз с една единствена валута - еврото

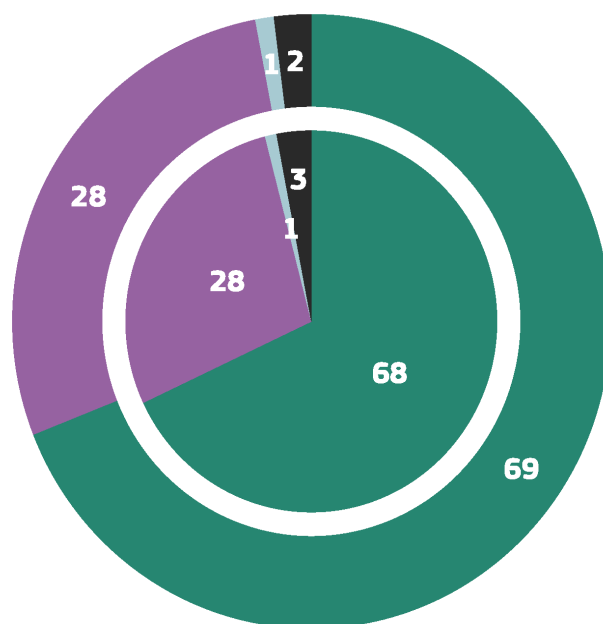

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Апр/Май 2024)

ST102 Окт/Ное 2024

5. Доверие в медиите

QE8.1. За всяко от изброените твърдения, моля, кажете до каква степен то отговаря или не на ситуацията в (НАЦИОНАЛНОСТ) медиите. - (НАЦИОНАЛНОСТ) медиите предоставят заслужаваща доверие информация (%)

● Общо 'Да' ● Общо 'Не' ● Зависи (СПОНТАННО) ● Не знам

ЕС27 Външен кръг

БГ Вътрешен кръг

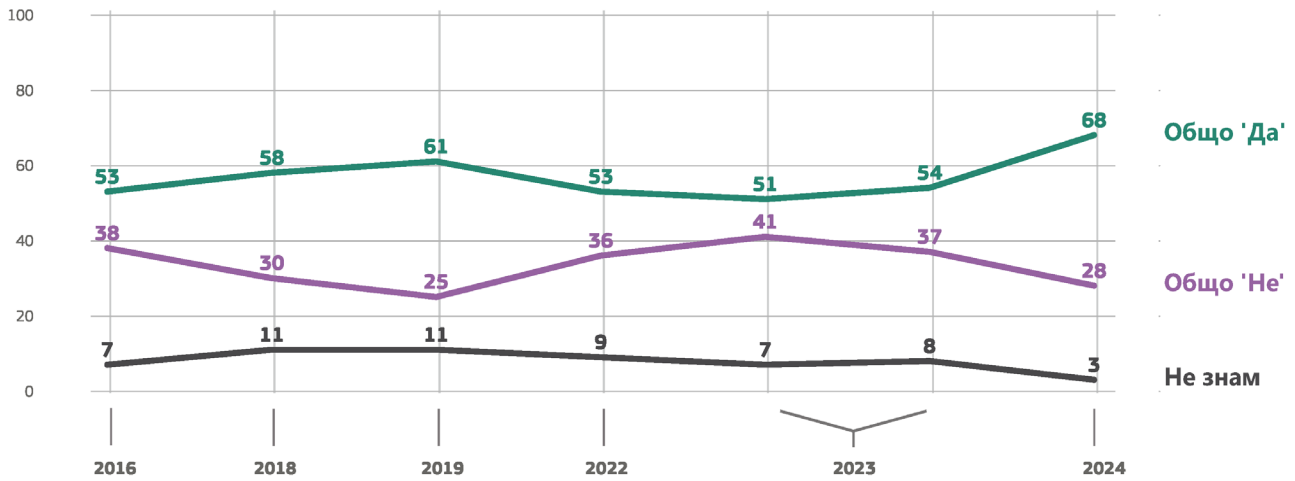
	ЕС27		БГ	
Общо 'Да'	69	▲9	68	▲14
Общо 'Не'	28	▼7	28	▼9
Зависи (СПОНТАННО)	1	=	1	=
Не знам	2	▼2	3	▼5

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST100 Окт/Ное 2023)

ST102 Окт/Ное 2024

Национален доклад: България

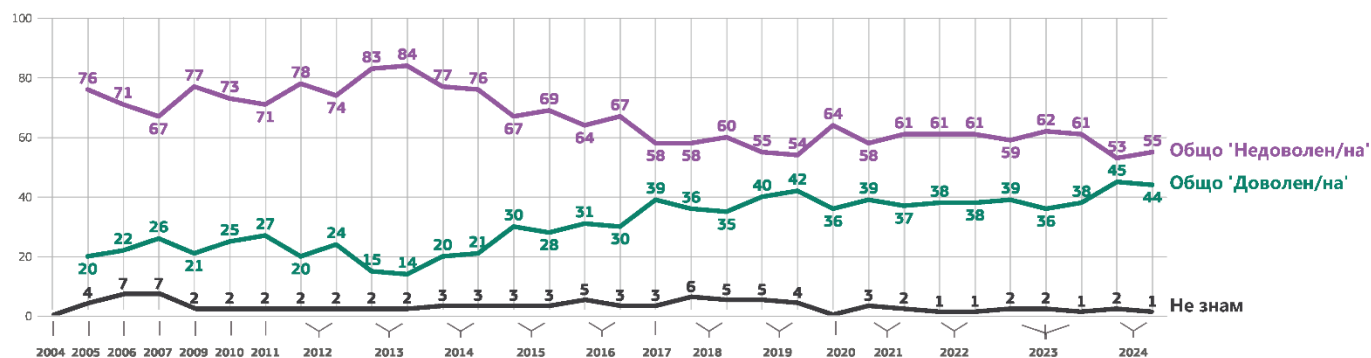
QE8.1 За всяко от изброените твърдения, моля, кажете до каква степен то отговаря или не на ситуацията в (НАЦИОНАЛНОСТ) медиите. (НАЦИОНАЛНОСТ) медиите предоставят заслужаваща доверие информация (% - BG)

ST102 Окт/Ное 2024

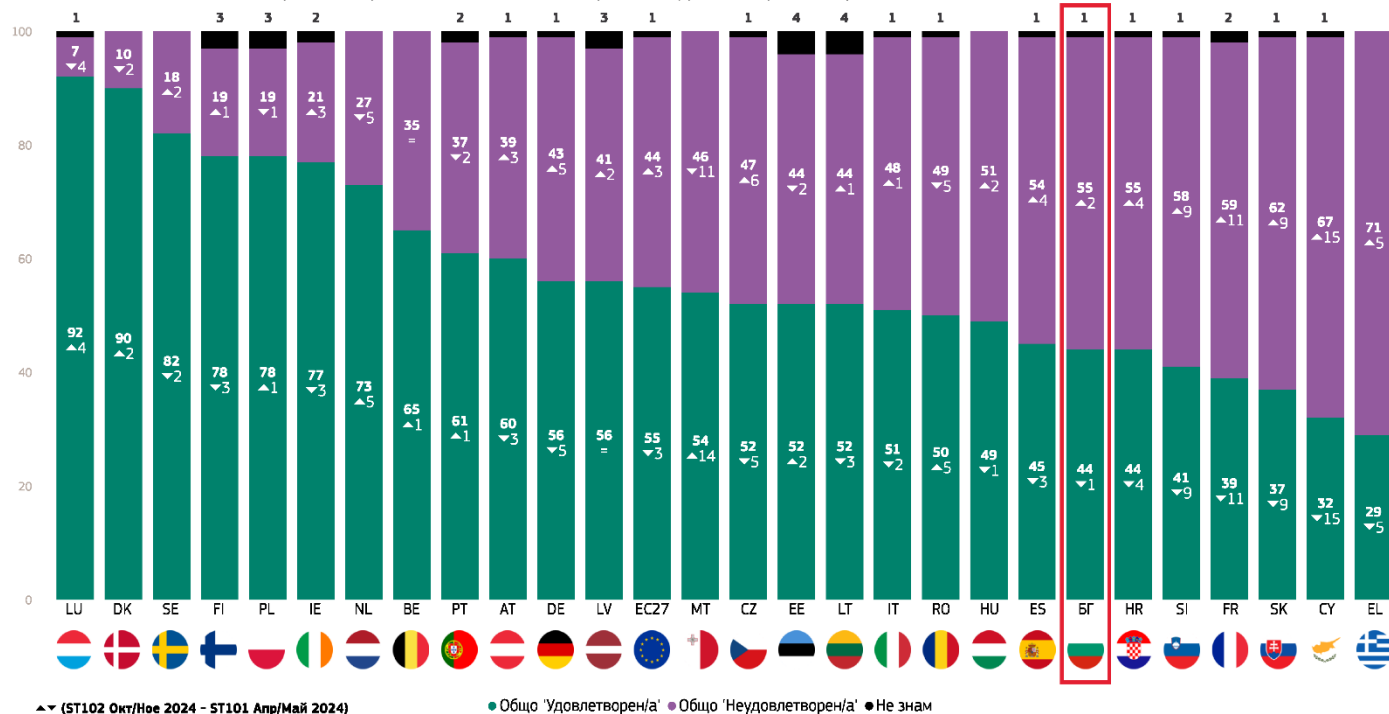
6. Удовлетвореност от функционирането на демокрацията в страната

SD18a Като цяло, доколко сте удовлетворен/а от начина, по който работи / функционира демокрацията в (НАШАТА СТРАНА)? (% - BG)

ST102 Окт/Ное 2024

SD18a. Като цяло, доколко сте удовлетворен/а от начина, по който работи / функционира демокрацията в (НАШАТА СТРАНА)? (%)

7. Привързаност към населено място / страна / ЕС

QC1. Моля, кажете доколко привързан/а се чувствате към... (%)

Вашия град/село

(НАШАТА СТРАНА)

Европейския съюз

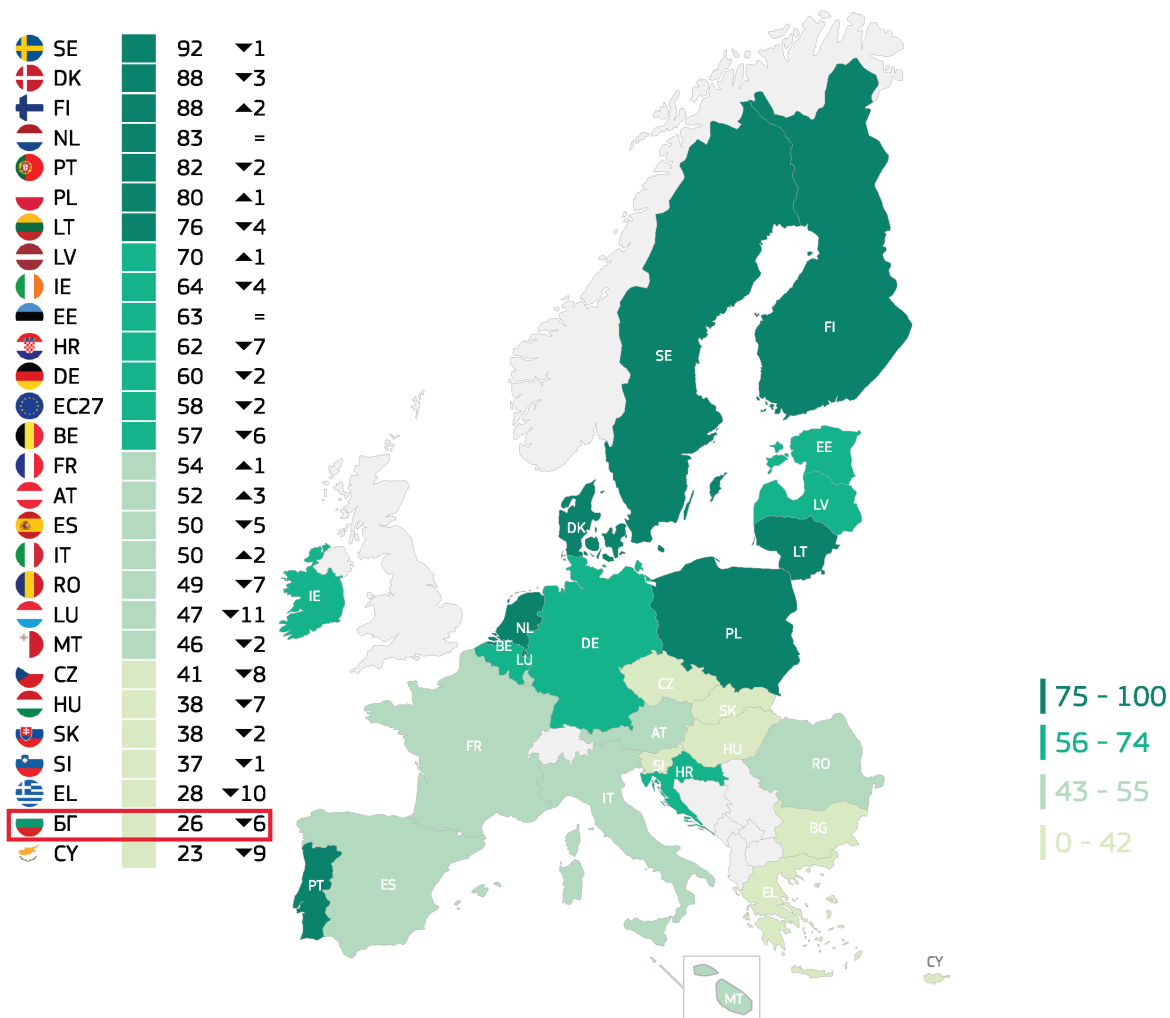
● БГ ● EC27

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Апр/Май 2024)

ST102 Окт/Ное 2024

8. Войната в Украйна

QD2.2. ЕС предприе поредица от действия в отговор на руската инвазия в Украйна. До каква степен сте съгласен/на или несъгласен/на с всяко от тези предприети действия.: Финансиране на покупката и доставката на военна техника за Украйна - Общо 'Съгласен/на' (%)

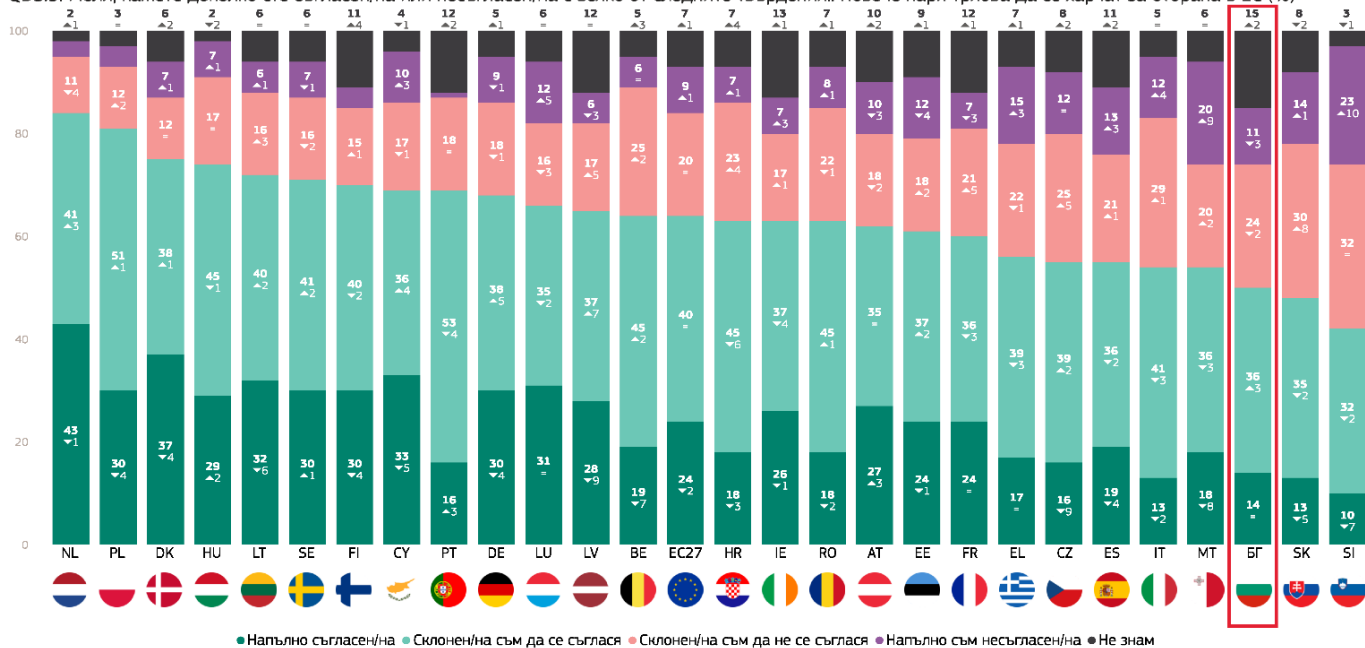

	EU27	БГ
Общо 'Съгласен/на'	58 ▼2	26 ▼6
Общо 'Несъгласен/на'	37 ▲1	68 ▲6
Не знам	5 ▲1	6 =

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Апр/Май 2024)

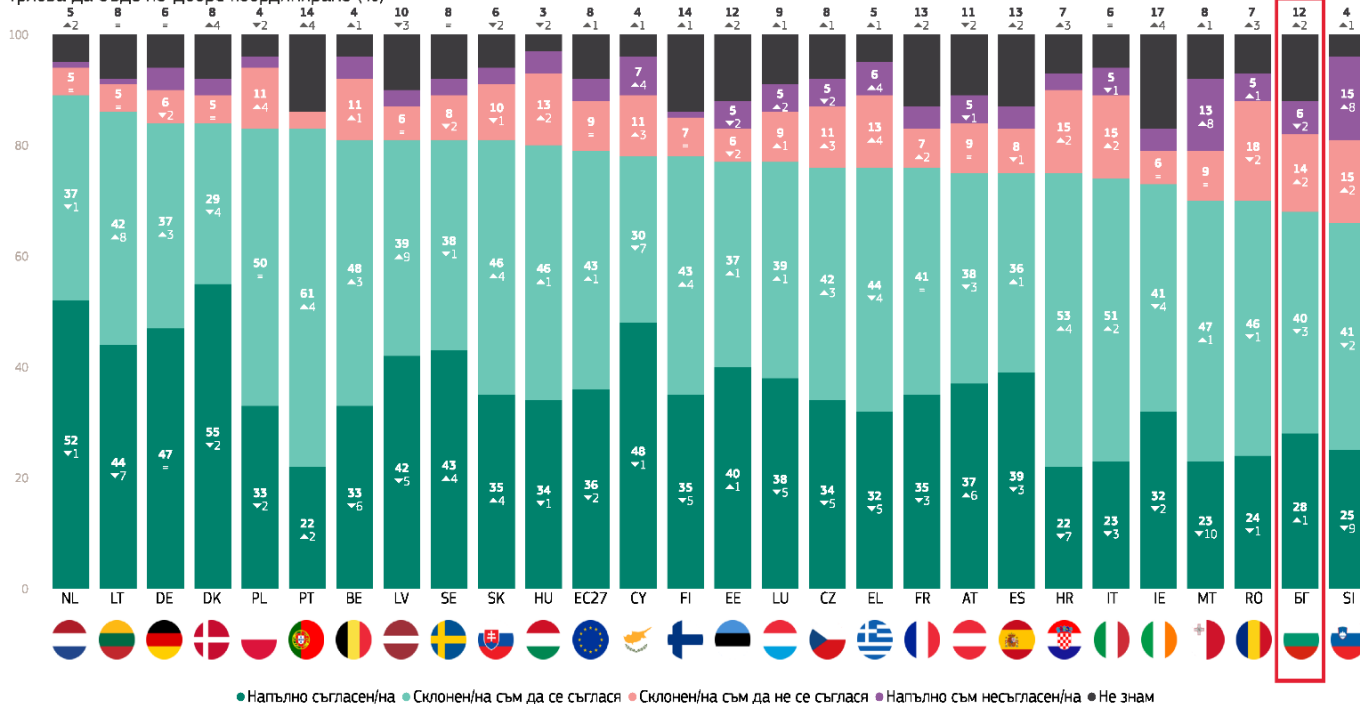
Национален доклад: България

QD3.5. Моля, кажете доколко сте съгласен/на или несъгласен/на с всяко от следните твърдения.: Повече пари трябва да се харчат за отбрана в ЕС (%)

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Април/Май 2024)

QD3.6. Моля, кажете доколко сте съгласен/на или несъгласен/на с всяко от следните твърдения.: Закупуването на военно оборудване от страните-членки трябва да бъде по-добре координирано (%)

▲▼ (ST102 Окт/Ное 2024 - ST101 Април/Май 2024)